Discurs al guvernatorului BNR, Mugur Isărescu, la Conferinţa de risc de ţară Coface

- Versiunea pregătită pentru susținere -

Doamnelor şi domnilor,

Mulţumesc organizatorilor pentru invitaţia de a participa din nou la Conferinţa de risc de ţară Coface şi mă bucur că aţi avut prilejul să ascultaţi prelegerea unei personalităţi de talia lui Sir Howard Davies. Cred că longevitatea conferinţei, aflată acum la cea de-a XII-a ediţie, reprezintă o bună dovadă a interesului pe care îl suscită la nivelul mediului de afaceri din România. Sunt convins că iniţiativa inspirată a parteneriatului cu Asociaţia Analiştilor Financiar-Bancari din România contribuie la succesul manifestării.

În ceea ce mă priveşte, consider astfel de prilejuri binevenite pentru ca profesionişti în domeniu să facă publice analize de calitate, obiective, cu privire la starea şi perspectivele economiei.

Cred că ar fi dezirabil ca evaluări de acest tip să fie mai des prezente în spaţiul public, pentru a putea căpăta suficientă forţă de tracţiune în vederea influenţării agendei politicilor economice şi chiar a educării opiniei publice.

Prezenţa publică mai pregnantă a profesioniştilor este cu atât mai importantă în lumea postcriză, când expunerea imperfecţiunilor pieţei a oferit pretutindeni teren fertil unor curente populiste, ale căror soluţii „magice" pot genera euforie în rândul beneficiarilor pe termen scurt, dar cu costuri economice deloc neglijabile pentru societate pe termen mediu şi lung.

Aș spune că trăim în prezent un paradox – ne aflăm poate în cea mai favorabilă situaţie economică din parcursul post-comunist al României, dar riscurile la adresa macrostabilităţii sunt mai mari ca oricând.

Este adevărat că trăim o perioadă de schimbări profunde la nivel european şi mondial, dar îmi este greu, de pildă, să îmi imaginez o economie funcţională în care disciplina contractuală devine irelevantă. La fel de greu de imaginat este succesul pe termen lung al unei economii în absenţa preocupării pentru sustenabilitatea politicilor economice. În climatul actual, marcat de trenarea activităţii economice la nivel global, este de înţeles de ce în mai toate economiile lumii, indiferent de dimensiune și stadiu de dezvoltare, în ultimii ani cuvântul de ordine a fost stimularea creșterii economice. Cred însă că nu este înţelept ca preocupaţi de "cât de repede creștem" să ignorăm "cum creștem". Nu putem avea un parcurs de creştere economică susţinută care să ne asigure convergenţa spre standardul de viaţă occidental fără a fi atenţi la păstrarea echilibrelor macroeconomice şi a stabilităţii financiare. Acestea nu sunt simple mofturi – chiar dacă importanţa macrostabilităţii este uneori ocultată de exuberanţa generală, mai devreme sau mai târziu ignorarea acesteia va genera costuri sociale substanţiale.

Revenind la tema conferinţei, şi anume cea a riscului de ţară, aş vrea să aduc în discuţie două elemente.

Primul se referă la necesitatea imperioasă a educării publicului în sensul conştientizării riscurilor. După criză, în plan european s-au făcut paşi importanţi în această direcţie – odată cu înfiinţarea Comitetului European pentru Risc Sistemic a fost dezvoltat un întreg cod de comunicare a riscurilor din economie, care permite transmiterea avertismentelor fără a crea panică. Şi publicul din România trebuie familiarizat cu această manieră de comunicare – o societate mai bine educată în această problematică va înţelege riscurile pe care le implică anumite decizii, iar conceptul de responsabilitate va căpăta cu adevărat tracţiune. Nu putem rămâne în stadiul de acum, când, de exemplu, Băncii Naţionale i se reproşează în acelaşi timp şi că nu a avertizat cu privire la pericolul creditării în franci elveţieni, de exemplu (ceea ce nu este oricum adevărat) şi că acum sperie populaţia, lansând avertismente privind consecinţele unor măsuri legislative recente. Mărturisesc că am fost surprins să văd că într-o societate care are atât de multă nevoie de identificarea şi evaluarea riscurilor înfiinţarea Comitetului Naţional pentru Supravegherea Macroprudenţială, corespondentul naţional al Comitetului European pentru Risc Sistemic, s-a dovedit un demers atât de anevoios.

Cel de-al doilea element la care aş vrea să mă refer este faptul că riscul de ţară nu depinde exclusiv de indicatori macroeconomici, ci înglobează şi anumite „imponderabile" care capturează respectul de care se bucură în societate principii fundamentale ale statului de drept şi ale economiei de piaţă. Prin urmare, este de aşteptat ca o astfel de evaluare să fie negativ influenţată de măsuri care subminează disciplina de plată în economie ori care pun sub semnul întrebării un echilibru macroeconomic obţinut cu eforturi considerabile. Mi se pare că mecanismul de evaluare şi legătura directă dintre rating şi costurile de finanţare ale statului, dar şi ale companiilor sunt prea puţin cunoscute. În mod cert, instituţii precum cele organizatoare ale evenimentului de astăzi sunt bine poziţionate pentru a aduce în atenţia publicului aceste „amănunte" şi de a-l face conştient de costurile asociate unor demersuri populiste.

Pieţele s-au format greu în România, statutul de economie de piaţă funcţională s-a obţinut graţie multor eforturi de a reclădi sau de a reforma inclusiv modul de gândire din societatea românească. Păstrarea funcţionalităţii economiei de piaţă depinde şi de dumneavoastră (analişti financiari, jurnalişti economici) care sunteţi capabili să avertizaţi publicul (antreprenori şi consumatori, deopotrivă) asupra costurilor asociate demersurilor populiste.

De altfel, am remarcat prezenţa subiectului sustenabilităţii în titlurile ambelor sesiuni ale conferinţei, ceea ce indică faptul că preocupările exprimate în intervenţia mea nu vă sunt deloc străine. De echilibrele macroeconomice trebuie să avem grijă ca de ochii din cap. Creştere economică sustenabilă nu se obţine prin măsuri de stimulare a consumului şi subminarea disciplinei contractuale, ci prin reforme structurale care să livreze câştiguri de productivitate**. Nu degeaba afirma Paul Krugman că „productivitatea nu este totul, dar pe termen lung este aproape totul".**
La fel de importantă este încrederea, element sine qua non al stabilităţii financiare, iar pentru

aceasta este imperios necesar ca respectul pentru reguli să se îmbine armonios cu manifestarea benevolenţei reale. Împărţirea poverii între debitori şi creditori este importantă, dar este esenţial ca aceasta să se realizeze prin dialog bilateral, conform principiilor europene, România asumându-şi de altfel statutul de membru loial al Proiectului European.

Important este ca aceste mesaje pe care se pare că le considerăm toţi relevante să poată trece dincolo de cercul restrâns al experţilor.

Vă mulţumesc pentru atenţie.

București, 18 octombrie 2016

** *http://www.bnr.ro/Discurs-al-guvernatorului-BNR ,-Mugur-Isarescu,-14953.aspx*